TEM/Energiaosasto TL IV 29.11.2022
osp. Riku Huttunen

G7-hintakatto venäläiselle raakaöljylle sekä EU-pakotteet

Yhteenveto:

G7-maat ja EU ovat asettamassa hintakattoa venäläiselle raakaöljylle. Käytännössä hintakaton taso on EU:n sisäisten neuvottelujen alaisena ja asettunee tasolle 60-65 USD/barreli. Samaan aikaan EU:n raakaöljyn tuontikielto on tulossa voimaan 5.12.

Venäjän reaktio tai kanta hintakattoon ei ole vielä tiedossa. Johtuen sanktioista Venäjän odotetaan joutuvan vähentämään öljyn tuotantoa. Maailmanmarkkinoiden odotetaan olevan tästä huolimatta vähintään tasapainossa, ei alijäämässä. OPEC+ järjestää kokouksen 4.12.

Hintakaton toteutustapa

Globaali G7-hintakatto tarkoittaa sitä, että laivaus-, vakuutus- ja muita palveluja ei saa tarjota hintarajan ylittävien venäläisen öljyn lastien osalta. Mukana järjestelyssä ovat G7-maat, EU ja Australia.

Saman hintakaton on määrä koskea kaikkia venäläisiä öljylaatuja samalla tavoin. Käytännössä eri laatujen hinnat ovat vaihdelleet viime päivinä 55-75 USD/b välillä, Urals-laadun ollessa edullisinta. Läntinen Brent-laatu maksaa runsaat 80 USD/b. Noin 60 % Venäjän öljynviennistä tapahtuu meriteitse ja varsin tyypillisesti käytetään EU-maiden tankkereita.

Hintakatto asettunee runsaaseen 60 USD/b. EU:n piirissä alempaa hintakattoa ovat vaatineet Puola ja Baltian maat. Maltillista hintakattoa ovat puoltaneet laivojen ulosliputusta pelkäävät Välimeren maat. Hintakaton tasoa on tarkoitus tarkastella aika ajoin.

EU-sanktiot

EU:n venäläisen öljyn tuontikielto tulee voimaan 5.12. Tuonti Druzhba-putken kautta on kuitenkin edelleen sallittu Tshekille, Unkarille ja Slovakialle toimitusvarmuussyistä. Myös Bulgarialla on osittainen poikkeus Lukoilin öljynjalostamon vuoksi. Tuonti mm. Puolaan lakkaa.

Muiden, jalostettujen öljytuotteiden tuontikielto alkaa 5.2.2023.

Raakaöljyn tuonti Suomeen (Neste) loppui kesällä. Öljytuotteita tuodaan vielä jonkin verran.

Vaikutukset

Hintakaton tavoite on rajoittaa Venäjän öljytuloja, samalla kun sen halutaan pysyvän ainakin suurelta osin maailmanmarkkinoilla. Yhdysvallat on ollut asiassa erityisen aktiivinen. Yhdessä EU-sanktioiden kanssa toimien uskotaan vähentävän Venäjän tuotantoa noin 400 000 barrelia päivässä (b/d). Yhdessä helmikuussa alkavien lisäpakotteiden kanssa tuotannon uskotaan vähenevän lähes 2 miljoonan b/d:n verran sotaa edeltävästä 8 miljoonan b/d tasosta. Pienemmän tuotannon täsmällistä vaikutusta vientituloihin on vaikea arvioida saatavissa olevilla tiedoilla, mutta se on joka tapauksessa kymmeniä miljardeja dollareita vuodessa.

Intia, Kiina ja muut Aasian maat kasvattavat todennäköisesti venäläisen öljyn tuontia eikä hinta-katto todennäköisesti juuri vaikuta niiden tuoman öljyn hintaan.

OPEC-reaktioita esim. tuotantotavoitteiden osalta on vaikea ennakoida tässä vaiheessa. Viestit asiassa ovat ristiriitaisia. OPEC:ssa keskeisessä roolissa on Saudi-Arabia.